

nederen of negeren elkaar straal. Ze laveren onophoudelijk tussen uitersten: woede, cynisme, haat, depressie, liefde, venijn, medeleven. Het is in deze onverbiddelijke uitvergrotting van kleine kantjes, verbale steekspelen en momenten van onverschilligheid of afkeer, dat Norén zich op zijn sterkst toont. Meteen een vette kluif voor de acteurs van Schauspielhaus Bochum: iemand als Gert Voss (Frank) of Kirsten Dene (Katarina) gedurende drie uur volgen doorheen de verschillende gemoedstoestanden, nuances, bewegingen van een personage is een klein avontuur: intrigerend en spannend.

En toch kan de intensiteit en de overtuiging waarmee ze zich op mekaar te pletter lopen het stuk niet redden. Noréns *Demonen* heeft zenuwen en zeker ook een gal, maar mist ruggegraat. De niet aflatende stroom van wreedaardigheid komt nergens vandaan, gaat nergens naartoe, is soms even pijnlijk in zijn verrassende herkenbaarheid, maar uiteindelijk verdovend in zijn eentonigheid. Bovendien steekt er op de plaats waar de ingewanden hadden moeten zitten een levenloze baal, samengeperst uit een rits Freudiaanse reminiscenties, een portie onversne-

den symboliek en wat vaag occultisme. In zijn zoektocht naar de juiste taal en krachtige beelden om de demonische schemerzone tussen begeerte en afstoting gestalte te geven, neemt Norén zijn toevlucht tot vage of anders irritant doorzichtige (in beide gevallen nietszeggende) oplossingen. Zijn personages krijgen een diepzinnige subtekst ingeplant, bijeengescharreld uit anti-psichiatrie en psycho-analyse. Zo blijkt Frank geplaagd te zitten met zowat alle populaire Freudiaanse complexen: castratie-angst, oedipale remmingen, moederdromen, lustmoordgevoelens, onderdrukte homo-erotische neigingen en wat al niet meer. Katarina een pathologische nestbevuiler, kettingrookster, gekenmerkt door een onblusbare controledwang – Franks schoenen, zijn sigaretten en tenslotte hijzelf vallen onder haar persoonlijke voogdij. Of Jenna, die het hele stuk door loopt te zaniken over haar nood om er eens uit te zijn, een andere wereld te betreden – zij het dan in de film –, maar in hysterie uitbarst als haar man Thomas ook maar durft te gewagen van een video, de buitenwereld in huis. Dit alles wordt in opringerigheid nog overklast door de symbolische omkadering van het stuk – het

tijdsverloop, de witte vredesduif, de tweehonderd stearine-kaarsjes, de kruisiging van Frank – geconstrueerd met de bedoeling de onderbewuste processen een zichtbare pendant mee te geven en aldus tot op zekere hoogte te veruitwendigen. Zo een inplanting kan niet straffeloos, moet zich op één of andere manier wreken. Afstotingsverschijnselen laten niet lang op zich wachten: de weë geur van ontbinding en passé omgeeft Noréns *Demonen*.

Weg witte duiven

Dat moet Herman Gilis ook zo gezien hebben, want hij gaat het stuk duchtig te lijf. Witte duiven, gekruisigden, psychologiserende subtekst en occulte verschijnselen gaan er zonder pardon uit of worden op zijn minst stevig gerelativeerd. Een zeilbootje dat wordt verondersteld tot zelfontbranding over te gaan aan het einde van het stuk wordt kortweg met een laserstraal geliquideerd en ergens halfweg het stuk komt, erg grappig overigens, een onverklaarbaar, maar allerminst mysterieus of occult plastic vliegtuigje met flikkerende landingslampjes

Demonen
(Schauspielhaus
Bochum), Kirsten
Dene, Gert
Voss – Foto Abisag
Tüllmann

